

Onderwerp: **Nota risicomangement & weerstandsvermogen.**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit rekening te houden met een post voor onvoorziene risico's in de grondexploitaties als onderdeel van de risico's bij elke programmabegroting en jaarverslaggeving (te beginnen met de Jaarverslaggeving 2015);
2. Het afromen bij een weerstandsvermogen boven de 2,0 (zoals genoemd in paragraaf 3.f) te laten vervallen;
3. De twee keer per jaar uit te voeren tussentijdse risico update te laten vervallen.

1. Inleiding

De nota is besproken in de auditcommissie van 26 november 2015, in bijzijn van de accountant.

2. Door de raad gestelde kaders

Dit is een actualisatie van de nota risicomangement & weerstandsvermogen, waarvan de kaders voor het laatst in 2012 door de raad zijn herzien. Conform de financiële verordening wordt deze nota om de vier jaar geactualiseerd. Aangezien de kaders wijzigen, worden deze aan de raad voorgelegd ter vaststelling.

3. Effect

a) Meetbaar effect:

Het in beeld hebben van risico's, er bewust mee omgaan (inclusief het nemen van maatregelen) en het hebben van een buffer voor het geval risico's zich daadwerkelijk voordoen. Een duidelijke streefwaarde en benoemde acties in die gevallen waarin de waarde zich buiten de streefwaarde begeeft.

b) Maatschappelijk effect:

Het draagt bij aan een solide financiële gemeente.

4. Argumenten

Ad 1) In het accountantsverslag van de jaarverslaggeving 2014 staat op pagina 17 inzake de grondexploitaties het volgende advies:

Naar onze mening wordt bij de berekening van het weerstandsvermogen in de huidige systematiek ten onrechte geen rekening gehouden met de toekomstige risico's in de grondexploitaties. Hierdoor ontstaat een onvolledig beeld van de risico's. Wij adviseren u een methodiek te ontwikkelen op basis waarvan de toekomstige risico's in de grondexploitaties inzichtelijk kunnen worden gemaakt en de uitkomsten te betrekken bij de berekening van het weerstandsvermogen. Gezien de omvang van de grondexploitaties kunnen de toekomstige risico's als aanzienlijk worden beschouwd.

Met bovenstaande tekst wordt bedoeld dat in de huidige manier van werken rekening wordt gehouden met voorziene risico's maar nog niet met onvoorziene risico's. We hebben daartoe bij de Programmabegroting 2016 voor het eerst een inschatting gemaakt van de omvang van deze onvoorziene risico's. De inschatting is, net als bij andere risico's, gebaseerd op kans en gevolg. Het gevolg (in euro's) is als volgt bepaald:

- IEGG (in exploitatie genomen gronden): 5% van de boekwaarde en 10% van de nog te maken kosten;
- NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden): 25% van de boekwaarde.

Voor de kans zijn we uitgegaan van een gemiddelde waardering (3, op een schaal van 1 tot 5). Een waardering van 3 betekent dat we er rekening mee houden dat dit risico zich kan voordoen binnen 2 tot 5 jaar. Door een gemiddelde waardering te houden, is het effect voor het benodigd weerstandsvermogen niet het volle bedrag (o.b.v. de bovengenoemde percentages en bedragen van boekwaarde / nog te maken

kosten), maar met een lager percentage. Dit percentage is niet hard aan te geven, omdat elke Monte Carlo-simulatie een andere uitkomst heeft.

Bovenstaande berekening is een variant op de methode die de Inspectie Financiën Lagere Overheden (IFLO) hanteert. Die gaat voor de IEGG uit van 10% van de boekwaarde en 10% van de nog te maken kosten. Aangezien de gemeente Barneveld al posten heeft voorzien en risico's heeft benoemd voor de IEGG, hebben wij het percentage van de boekwaarde gehalveerd.

Ten aanzien van de NIEGG adviseert de IFLO de laagste waarde van de marktwaarde en de boekwaarde te hanteren. Gekozen is voor een eenduidige, toekomstbestendige rekenmethode die het beste past bij de voorspellingen. Bovenstaande methode is met de accountant besproken en deze kon zich vinden in de keuze, zonder dat deze overigens een uitspraak kon doen over de uitkomst van de berekening.

De berekening van het gevolg zal bij elke jaarverslaggeving en programmabegroting kunnen wijzigen, omdat zowel de boekwaarde als de te maken kosten zullen veranderen in de loop van de tijd. Dit gebeurt ook als een grondexploitatie verandert van NIEGG naar IEGG.

Vanuit BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) regelgeving voor gemeenten gaat naar verwachting begin 2016 een verandering optreden met betrekking tot de IEGG en de NIEGG. We zullen voor de berekening uit blijven gaan van de fasering die nu ook gebruikt wordt: fase 1 heeft betrekking op NIEGG en fase 2 / 3 (voor/na bestemmingsplan) op IEGG.

Overigens levert het opnemen van een risicopost voor onvoorziene risico's 'an sich' geen verandering van de solvabiliteit op, omdat het eigen en vreemd vermogen hierdoor niet veranderen. Dit zou wel het geval zijn bij het opnemen van een voorziening (dit verhoogt het vreemd vermogen en verslechtert de solvabiliteit).

Na vaststelling van dit beleid zal deze post integraal onderdeel vormen van de risico update en meegaan in de simulatie voor bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit.

Ad 2) De in paragraaf 3.f genoemde afroming bij een weerstandsvermogen boven de 2,0 bij de jaarverslaggeving kent twee 'doelen'. De reserve infrastructurele werken is er één van, deze reserve is opgegaan in de voorziening bovenwijkse investeringen.

In het kader van de balansratio solvabiliteit is het verstandig om geen afroming meer te laten plaatsvinden. De minimum streefwaarde van de solvabiliteit (verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen) is 20% en die waarde is op dit moment nog niet bereikt. Elke afroming van het weerstandsvermogen naar een voorziening (onderdeel van het vreemd vermogen) betekent een verslechtering van de solvabiliteit.

De andere reserve is die van het sociaal domein. Het voorstel is ook deze afroming te laten vervallen. Op deze manier creëren we een eenduidig beleid. Het is beter om separaat te beoordelen of de reserve sociaal domein toereikend is, dan deze afhankelijk te maken van de uitkomst van het weerstandsvermogen.

Ad 3) Sinds 2013 vindt er vier keer paar een update plaats van de risico's, met een vertaling ervan naar het weerstandsvermogen. Sinds enkele jaren maken we bij de programmabegroting en jaarverslaggeving gebruik van balansratio's. Om de beoordeling van het weerstandsvermogen integraal te doen en mede in het licht van de solvabiliteit, is het voorstel om de update van de integrale risico beoordeling en berekening van het weerstandsvermogen alleen nog uit te voeren bij elke programmabegroting en jaarverslaggeving. Hiermee kunnen de twee tussentijdse risico updates vervallen.

Overigens betekent dit niet, dat er maar twee keer per jaar naar risico's wordt gekeken. Zie hiervoor ook de uitleg bij paragraaf 2.d 'resultaten 2007-2015', waaruit blijkt hoe we met risico's binnen de gemeente Barneveld omgaan.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
drs. D. Bakhuizen dr. J.W.A. van Dijk

Bijlagen:
Nota risicomangement & weerstandsvermogen (januari 2016)
Nota risicomangement & weerstandsvermogen 2012-2015